

4.7.2017

ADVIES

van de Commissie cultuur en onderwijs

aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

inzake de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie (2015/2129(INI))

Rapporteur voor advies: Sabine Verheyen

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie cultuur en onderwijs verzoekt de ten principale bevoegde Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. herinnert eraan dat de bestrijding van seksueel misbruik van kinderen en jongeren en van kinderpornografie voor de lidstaten een prioriteit moet zijn en derhalve een omvattende, multidisciplinaire nultolerantie-aanpak vereist; onderstreept dat maatregelen zoals bewustmaking en preventiecampagnes, voorlichting en opleiding voor autoriteiten, ouders, leraren, kinderen en jongeren, met name in samenwerking met ouderverenigingen die actief zijn op het gebied van de bescherming van kinderen en jongeren, alsook met relevante maatschappelijke organisaties, een essentieel onderdeel van de strijd tegen deze misdrijven zijn, net zoals de ondersteuning van slachtoffers en hun familie, onderzoek naar de misdrijven, verwijdering van materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat en vervolging van de daders;
2. neemt kennis van de verslagen van de Commissie over de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie¹, en is het ermee eens dat er ondanks recente ontwikkelingen nog steeds ruimte voor verbetering is tot de Richtlijn in alle lidstaten ten volle wordt benut; herhaalt dat het belang van het kind bij de tenuitvoerlegging van de richtlijn voorop moet staan; dringt erop aan dat de Commissie de lidstaten helpt om ervoor te zorgen dat de richtlijn in de volledige EU correct en volledig wordt omgezet en toegepast, zodat de volledige meerwaarde ervan aan de kinderen ten goede komt;
3. verzoekt de Commissie en de lidstaten prioriteit te geven aan de preventie van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en hun samenwerking met onderwijs- en opleidingsinstellingen, hulplijnen voor seksueel misbruik, internationale niet-gouvernementele en maatschappelijke organisaties en particuliere ondernemingen te versterken om te komen tot een doeltreffend en innoverend preventiebeleid, met inbegrip van het ontwikkelen van didactisch materiaal in verband met deze kwestie;
4. constateert met bezorgdheid dat de belangrijkste uitdagingen waarmee de lidstaten bij de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2011/93 worden geconfronteerd, verband houden met preventie- en interventie maatregelen en met ondersteuning en bescherming van kindslachtoffers; moedigt de Commissie aan in het uitvoeringsverslag informatie te verstrekken over beste praktijken, met concrete maatregelen die in de verschillende lidstaten zijn genomen en het effect daarvan op de strijd tegen seksueel misbruik en de seksuele uitbuiting van kinderen en tegen afbeeldingen van seksueel misbruik van kinderen;
5. herhaalt dat seksueel misbruik en de seksuele uitbuiting van kinderen, zowel offline als online, met inbegrip van materiaal dat kindermisbruik bevat, nog steeds een groot probleem vormt en een ernstig misdrijf is, alsook een schending van de grondrechten van de slachtoffers; onderstreept dat deze misdaden zowel op korte als op lange termijn fysieke, psychologische en sociale schade toebrengen aan de kinderen die er het

---

¹ PB L 335 van 17.12.2011, blz. 1.

slachtoffer van zijn, met het aanhoudende risico op hernieuwde victimisatie en stigmatisering in de online-omgeving;

6. wijst erop dat er dringend behoefte is aan een omvattend beleidsantwoord op nieuwe vormen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen op het internet, zoals cyberlokkerij, seksuele afpersing, commerciële webstreaming, wraakpornografie, voyeurisme en grooming, waarbij onder meer de inspanningen en middelen voor de identificatie van slachtoffers en slachtoffergerichte diensten moeten worden versterkt; beveelt de Commissie in dit verband aan om te evalueren of de doelstellingen van Richtlijn 2011/93 daadwerkelijk zijn bereikt, en of de richtlijn een doeltreffend antwoord biedt op de nieuwe digitale en technologische uitdagingen en gevaren;
7. spoort de lidstaten die de artikelen 22, 23 en 24 en de artikelen 18, 19 en 20 van de richtlijn nog niet volledig ten uitvoer hebben gelegd aan om dit onmiddellijk te doen en om met name preventiemaatregelen te nemen betreffende de systematische opleiding van ambtenaren die mogelijk in aanraking komen met kinderen en jongeren;
8. spoort de lidstaten aan om de bepalingen inzake bijstand, ondersteuning en bescherming voor kinderen en jongeren die het slachtoffer zijn van seksuele misdrijven (artikelen 18, 19 en 20) toe te passen, hun inspanningen voor de snelle identificatie van slachtoffers op te voeren en slachtoffers psychologische steun te bieden; verzoekt de lidstaten, in het belang van het kind, ervoor te zorgen dat kindslachtoffers van seksuele misdrijven worden beschouwd als zeer kwetsbare slachtoffers in de zin van de richtlijn inzake de rechten van slachtoffers¹, door speciale bijstands- en beschermingsmaatregelen vast te stellen, zoals de mogelijkheid om te getuigen zonder aanwezig te moeten zijn op een openbare zitting, en de mogelijkheid om enkel te worden bijgestaan door mensen die hiervoor speciaal zijn opgeleid;
9. verzoekt de lidstaten om in overeenstemming met artikel 23 passende opleidingen te verstrekken en competenties op te bouwen om om te gaan met de nieuwe dreigingen in de online-omgeving en het wijdverbreide gebruik van, en toegang tot, mobiele technologieën en het internet, met name voor gerechtelijke en politiediensten, om hen te helpen op passende wijze op te treden bij het onderzoek en de vervolging van daders en het bieden van bijstand aan de slachtoffers;
10. herhaalt dat voldoende financiële en menselijke middelen, onderzoeksbevoegdheden en instrumenten, waaronder de ontwikkeling van high-techcapaciteit, nodig zijn om illegale online inhoud te voorkomen, slachtoffers en daders beter en sneller te identificeren en een antwoord te bieden op nieuwe fenomenen en opkomende trends online, waaronder nieuwe modellen voor het verspreiden en verhandelen van materiaal dat kindermisbruik bevat;
11. verzoekt de Commissie de uitwisseling van beste praktijken en ervaringen in de lidstaten aan te moedigen en te ondersteunen; onderstreept dat vrijwillige initiatieven van de relevante belanghebbenden nuttige steun kunnen bieden in de strijd tegen seksuele misdrijven, maar doeltreffende wettelijke bepalingen niet kunnen vervangen;

---

¹ Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 57).

12. meent dat materiaal, kanalen en campagnes voor de sensibilisering van zowel kinderen als volwassenen, met name ouders en mensen die regelmatig contact hebben met kinderen, op grassroots-niveau moeten worden bevorderd om hen een beter inzicht te geven en beter te wapenen tegen online risico's, een veilige online omgeving te creëren en een positieve online ervaring voor kinderen te bevorderen;
13. onderstreept dat de preventiemaatregelen ook aspecten in verband met technologie moeten bestrijken, vooral met het oog op een veiliger internet en digitale geletterdheid; moedigt de lidstaten derhalve aan te overwegen om aan de leeftijd aangepaste scholings- en opleidingsinitiatieven in hun programma's en educatieve curricula op te nemen, om mediageletterdheid en online veiligheid te bevorderen en kinderen van jongs af aan te trainen in de preventie van seksueel misbruik, onder meer door hen te leren hoe de gevaren van online materiaal te herkennen en zich ertegen te beschermen, en hoe de tekenen van ongepast seksueel gedrag te herkennen en hoe dit te rapporteren; verzoekt de lidstaten voorts bepalingen vast te stellen om strikte technische maatregelen toe te passen, zoals aan de leeftijd aangepaste privacy-instellingen, encryptie en ouderlijke controle als standaardoptie, om een maximale bescherming van kinderen en jongeren te verzekeren;
14. wijst erop dat, gezien het voortdurend wisselende karakter van cybercriminaliteit en de snelle ontwikkeling van de technologie, ook de aanpak constant moet worden aangepast aan het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe mechanismen en geavanceerde technieken, inclusief softwareontwikkeling, die de vroegtijdige opsporing, blokkering en verwijdering van illegale online inhoud, zoals inhoud die seksueel kindermisbruik bevat, mogelijk maakt; verzoekt de lidstaten derhalve hun inspanningen op te voeren en hun plannen en beleid tot preventie van seksueel misbruik van kinderen constant aan te passen om seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie online te bestrijden; verzoekt de Commissie deze inspanningen van de lidstaten te ondersteunen;
15. verzoekt de Commissie om ook in de toekomst nauw toe te zien op de omzettingsmaatregelen van de lidstaten en om onmiddellijk een inbreukprocedure te starten indien de maatregelen niet aan de richtlijn voldoen;
16. onderstreept de rol van ouders bij de preventie van de seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren door regels vast te stellen, het gebruik van internet en sociale media door kinderen en jongeren te controleren en hun kinderen te informeren over de gevaren van kinderpornografie;
17. spoort de Commissie en de lidstaten aan om de toegang tot overheidsfinanciering te vergemakkelijken voor ngo's die zich bezighouden met preventieve en educatieve activiteiten in verband met de seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren online en kinderpornografie, en deze kwestie meer onder de aandacht te brengen;
18. herinnert eraan dat de seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren online een zich voortdurend ontwikkelend, angstaanjagend fenomeen is met ernstige langetermijngevolgen voor de slachtoffers, dat gelijkloopt met de ontwikkelingen in de technologie; wijst er tevens op dat de gemiddelde leeftijd van de slachtoffers op materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat volgens het internationaal samenwerkingsverband van internetmeldpunten (INHOPE) voortdurend daalt; benadrukt dat peer-to-peer-netwerken en netwerken van het deep web en darknet daders een ruime mate van anonimiteit verschaffen en daarom worden gebruikt voor de uitwisseling van materiaal dat seksueel

kindermisbruik bevat;

19. spoort de media en de reclamesector aan om de waardigheid en onschuld van kinderen en jongeren in hun producties te vrijwaren, via mederegulerende maatregelen, gedragscodes of andere vrijwillige acties;
20. meent dat de zwarte lijsten van websites met kinderpornografie die door de bevoegde nationale autoriteiten worden opgesteld en via veilige kanalen aan de aanbieders van internetdiensten worden verstrekt met het doel illegale inhoud te verwijderen, gebaseerd moeten zijn op duidelijke en transparante criteria die een passend niveau van rechtszekerheid bieden en in overeenstemming zijn met deze richtlijn en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, alsook het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie; wijst erop dat dit een mondiaal probleem is dat de nationale grenzen overstijgt, en dat het dus noodzakelijk is deze zwarte lijsten van websites te delen tussen de lidstaten via nauwere samenwerking met Interpol, Europol en het Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit, en met derde landen; beveelt aan deze lijsten gericht te verspreiden en regelmatig bij te werken;
21. spoort de lidstaten aan om er in overeenstemming met artikel 24, lid 4, van de richtlijn voor te zorgen dat veroordeelde daders worden beoordeeld met betrekking tot het gevaar dat zij inhouden en de mogelijke risico's op herhaling; is voorstander van de regelmatige uitwisseling van deze beoordelingen en informatie over strafrechtelijke veroordelingen van daders van seksueel misbruik van kinderen tussen de rechtshandavingsinstanties, zodat seksuele delinquenten zich niet ongemerkt van de ene lidstaat naar de andere kunnen verplaatsen, met name wanneer zij als werknemer of vrijwilliger te maken hebben met kinderen en jongeren of instellingen voor kinderen; roept de lidstaten op om de uitwisseling van informatie over strafrechtelijke veroordelingen en verboden te intensiveren en het verzamelen van gegevens in de nationale registers van daders te verbeteren;
22. wijst erop dat het regelmatig verzamelen van gegevens en de verspreiding van feitelijke informatie over de actuele cijfers en gebruikte methoden bij seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen, en het aanreiken van de nodige kennis en instrumenten aan kinderen, ouders en personen die met kinderen werken, van essentieel belang zijn om deze dreiging te verminderen en te voorkomen;
23. verzoekt de Commissie rekening te houden met de besluiten van de Raad van Europa, met name de Aanbeveling van de Parlementaire Vergadering (PACE) 2092 (2016) over de strijd tegen de overseksualisering van kinderen;
24. verzoekt de lidstaten om, in samenwerking met de nationale meldpunten, aanbieders van internetdiensten ertoe te verplichten op hun infrastructuur aangetroffen materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat en kinderpornografie te verwijderen en hiervan aangifte te doen bij de rechtshandavingsinstanties en meldpunten; verzoekt aanbieders van internetdiensten bewijsmateriaal bij te houden op basis van een deugdelijke rechtsgang en in overeenstemming met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind; beklemtoont de belangrijke rol van informatie- en communicatietechnologie (ICT) en aanbieders van internetdiensten om op verzoek van de bevoegde wetshandavingsinstantie te zorgen voor een snelle en efficiënte

verwijdering van illegale inhoud van het internet;

25. dringt er bij de lidstaten die dit nog niet gedaan hebben op aan om zo spoedig mogelijk veilige en kindvriendelijke meldings- en begeleidingssystemen invoeren, zoals telefonische meldpunten, elektronische meldpunten via e-mail of mobiele applicaties waar internetgebruikers – ook anoniem – aangifte kunnen doen van materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat en dat zij online hebben gevonden, en er te voor zorgen dat de gemelde inhoud snel kan worden beoordeeld met het oog op de uitvoering van meldings- en verwijderingsprocedures, en het verwijderen van inhoud die buiten hun grondgebied wordt gehost; is van mening dat dergelijke meldpunten toestemming moeten krijgen om proactief op zoek te gaan naar materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat, zoals reeds het geval is voor de Internet Watch Foundation (IWF) in het Verenigd Koninkrijk; verzoekt de lidstaten te zorgen voor een betere samenwerking tussen hulplijnen en meldpunten teneinde de bescherming van kinderen en jongeren die het slachtoffer van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik zijn te verzekeren;
26. dringt er bij de lidstaten op aan om in hun wetgeving verplichte achtergrondcontroles in te voeren voor personen die solliciteren of zich opgeven als vrijwilliger voor activiteiten of banen in verband met kinderen of voor banen in rechtstreeks verband met het opsporen van materiaal waarop kindermisbruik voorkomt, en om stelselmatig informatie uit te wisselen over personen die een risico vormen voor kinderen;
27. juicht het toe dat ongeveer de helft van de lidstaten ervoor gekozen heeft om – naast maatregelen die bedoeld zijn om te zorgen voor de onverwijld verwijdering van webpagina's met materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat, in overeenstemming met artikel 25, lid 1 – ook facultatieve maatregelen te nemen uit hoofde van artikel 25, lid 2, van de richtlijn om ervoor te zorgen dat de toegang tot webpagina's die kinderpornografie bevatten of verspreiden wordt geblokkeerd; spoort lidstaten die dit nog niet hebben gedaan aan om ook dergelijke maatregelen in te voeren; verzoekt de Commissie om in het kader van een mogelijke toekomstige herziening te overwegen om striktere maatregelen op te nemen in artikel 25, lid 2, en pleit ervoor om EU-middelen, met inbegrip van middelen voor onderzoek, aan te wenden om nieuwe, veelbelovende technologische oplossingen op dit gebied te identificeren; merkt op dat de verwijdering van illegale inhoud een deugdelijke manier is om de seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren en kinderpornografie te bestrijden;
28. neemt met bezorgdheid kennis van de resultaten van het begin april 2017 gepubliceerde jaarverslag van IWF, volgens hetwelk 60 % van de webpagina's met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik nu gehost wordt op internetdomeinen in Europa, hetgeen neerkomt op een stijging met 19 % in vergelijking met 2015, en dat sprake is van een sterke stijging van het aantal internetadressen met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik in bepaalde lidstaten; verzoekt de lidstaten nauwer samen te werken en informatie en beste praktijken uit te wisselen om de beschikbaarheid van materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat op het internet te beperken;
29. onderstreept dat de lidstaten, wanneer zij bij de toepassing van artikel 25 maatregelen opleggen waarbij grondrechten op het internet worden beperkt, de beginselen van transparantie, noodzakelijkheid en proportionaliteit moeten eerbiedigen, in overeenstemming met de wetgeving van de Unie en de lidstaten, de redenen voor deze

beperkingen moeten opgeven en verhaalmogelijkheden moeten bieden;

30. wijst op de noodzaak om de gevaren en risico's van de blootstelling van kinderen aan sociale media onder de aandacht te brengen;
31. onderstreept dat persoonsgegevens van kinderen naar behoren moeten worden beschermd en dat kinderen en ouders moeten worden voorgelicht over de gevaren en de gevolgen van onlinegebruik van persoonsgegevens van kinderen;
32. deelt de opvatting dat het engagement van alle betrokken partijen en samenwerking tussen de particuliere en publieke sector, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld, rechtshandavingsinstanties, instanties die met kinderen werken, sociale diensten en belanghebbenden uit het bedrijfsleven, zoals de technologische industrie, van cruciaal belang zijn voor de doeltreffende opsporing en bestrijding van illegale inhoud en van de verspreiding van materiaal dat seksueel kindermisbruik bevat op het internet;
33. wijst voorts op de noodzaak van internationale samenwerking en grensoverschrijdend onderzoek met de strategische partners van de EU en de rechtshandavingsinstanties met het oog op de bestrijding van seksueel misbruik en de seksuele uitbuiting van kinderen online;
34. herhaalt dat nog steeds geen precieze statistieken en gegevens over het aantal misdrijven op het gebied van seksueel kindermisbruik beschikbaar zijn als gevolg van het grote aantal niet-gemelde gevallen, het snel veranderende karakter van de misdrijven en de uiteenlopende definities en methodologieën die in de lidstaten worden gebruikt;
35. verzoekt de lidstaten om in samenwerking met de aanbieders van internetinhoud en internetdiensten en op basis van een deugdelijke rechtsgang en in overeenstemming met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind, te zorgen voor het bespoedigen van de meldings- en verwijderingsprocedures voor inhoud betreffende seksueel misbruik en de seksuele uitbuiting van kinderen, met inbegrip van kinderpornografie, teneinde adequate waarborgen te bieden, en er met name voor te zorgen dat beperkingen niet verder gaan dan nodig en proportioneel is, en dat verhaalmogelijkheden beschikbaar zijn; verzoekt de Commissie de uitwisseling van beste praktijken op dit gebied te bevorderen en te verbeteren, en verzoekt de lidstaten nauwer samen te werken om deze problemen doeltreffend aan te pakken;
36. wijst op de toenemende dreiging voor kinderen die getroffen worden door de vluchtelingencrisis, waardoor zij een groter risico lopen om te worden blootgesteld aan seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, met name voor ongeleide minderjarigen, waarvan er velen na aankomst als vermist zijn opgegeven; roept de Commissie en de lidstaten op om dit probleem aan te pakken en doeltreffende maatregelen te nemen om verbetering te brengen in deze situatie en de bescherming van kinderen te versterken;
37. roept de Commissie en de lidstaten op om het belang van de strijd tegen seksueel misbruik en de seksuele uitbuiting van kinderen en jongeren en tegen kinderpornografie onder de aandacht van hun burgers te brengen door hun steun en volledige medewerking te verlenen aan initiatieven en voorlichtingscampagnes zoals de door de Raad van Europa ingestelde Europese Dag voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en

seksueel misbruik;

38. moedigt de lidstaten die dat nog niet hebben gedaan aan om ondersteunende diensten, met inbegrip van online diensten, in het leven te roepen om hulp, informatie en opleiding te verstrekken over hoe de tekenen van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting te herkennen en hoe te reageren wanneer verontrustend gedrag, dat nog geen misbruik is, wordt waargenomen;
39. verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat illegale inhoud niet alleen snel wordt verwijderd, maar ook niet opnieuw online wordt geplaatst;
40. is voorstander van een op rechten gebaseerde aanpak van de bescherming van kinderen, rekening houdend met de internationale rechtsorde; brengt in dit verband in herinnering dat de EU-agenda voor de rechten van het kind de Verdragen, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind vaststelt als gemeenschappelijke basis voor elk EU-optreden dat voor kinderen relevant is.

**INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING
IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	29.6.2017
Uitslag eindstemming	+: 22 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Isabella Adinolfi, Silvia Costa, Angel Dzhambazki, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Santiago Fisas Aixelà, Morten Løkkegaard, Michel Reimon, Remo Sernagiotto
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	Lefteris Christoforou, Andrejs Mamikins, Jana Žitňanská

**HOOFDELIJKE EINDSTEMMING
IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE**

22	+
ALDE	María Teresa Giménez Barbat, Morten Løkkegaard
ECR	Angel Dzhambazki, Remo Sernagiotto, Jana Žitňanská
EFDD	Isabella Adinolfi
PPE	Lefteris Christoforou, Santiago Fisas Aixelà, Svetoslav Hristov Malinov, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
S&D	Silvia Costa, Giorgos Grammatikakis, Krystyna Łybacka, Andrejs Mamikins, Luigi Morgano, Momchil Nekov
Verts/ALE	Michel Reimon, Helga Trüpel

1	-
S&D	Petra Kammerevert

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding